

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

„A legnagyobb cél pedig itt, e földi létben
ember lenni mindég, minden körülményben”
(Arany János)

„Az igazat mondd, ne csak a valódit.”
(József Attila)

A rendszerváltozás veszteségeinek érdekvédelmi, közéleti, politikai Hon-LAPJA

Nyomdai kiadását alapította: **1993-ban az osztársadalmi érdekvédelmet országos hatáskörben ellátó**
társadalmi szervezet, a

FÜGGETLEN NÉPKÉPVISELETI SZÖVETSÉG /FÜNÉSZ/

SAJTÓPOSTA

A rendszerváltozás veszteségeinek készülő világhálós népújság, a **FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG** tömegkommunikációs rovata, benne a lakosság aktuális témakörű **egyetértő észrevételeivel**, jobbító **kritikai jelzéseivel, tiltakozásaival, kérdéseivel, javaslataival**, amelyek névvel, jeligével, illetve ezek nélkül is nyilvánosságot kaphatnak — a lapunkhoz elektronikusan, postai úton, illetve személyesen eljuttatott információk ellenőrzött és szerkesztett változatában, megőrizve minden közlendő anyag eredeti tartalmának lényegét.

- (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
- (2) Magyarország elismeri és védi a sajtószabadságot./ Részletek az **Alaptörvény VIII. cikk-éből**/

*

3. § A Magyar Köztársaságban a médiaszolgáltatások szabadon nyújthatók, a sajtótermékek szabadon közzétehetők, az információk és a vélemények a tömegkommunikációs eszközök útján szabadon továbbíthatók... /Részletek a **médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényből**/

*

4./ § (1) A Magyar Köztársaság jogrendje elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét.

(2) A sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is. /Részletek a **sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvényből**/

Internet: www.fuggetlenmagyarorszag.hu

E-mail: fuggetlenmagyarorszag@fuggetlenmagyarorszag.hu

Levélcím: **6000 Kecskemét, Tinódi u. 6. B/IV/26.**

Főszerkesztő: **Velkei Árpád**

BAJ VAN A KÍNÁLATTAL, MEG AZ ÁRAKKAL is a hazai gyümölcs- és zöldségellátásban!

Záporoznak szerkesztőségünkhöz az akár közérdekű bejelentésekkel is felérő lakossági jelzések, észrevételek, panaszok, no meg a javaslatok, ötletek, kérések a hazai gyümölcs- és zöldségellátásban hetek óta tapasztalt zavarok, hiányosságok, hibák tárgykörében. Az emberek szerint, az illetén elégedetlenségük azzal arányosan fokozódik, terebélyesedik, amilyen mértékben és ütemben merülünk bele az eléggé megvadított és kiszámíthatatlan kapitalizmusunk ingoványába, ahol a kereskedői oldalon a minden áron való haszonszerzés a szakmai tevékenység döntő motiválója.

Az alábbiakban rövid áttekintést adunk — olvasóink közlései alapján — a problémák lényegéről. Mielőtt azonban ebbe belekezdénénk, szólnom kell az ebbéli saját tapasztalataimról:

Éppen hatvan esztendeje annak, hogy 10 éves gyerekként, ilyenkor, az iskolai szünetben magával cipelt édesanyám a lakóhelyünk szerinti járszági kis tanyánkról, a térségbeli főváros, Jászberény piacára. Ott ő tejhasznot, vagyis saját készítésű túrót, sajtot, vaját árusított, én pedig ez idő alatt szétnéztem a szomszédságban, figyelve, merre található a legépebb cseresznye, meggy, eper, málna, barack, körte stb., ami a saját otthonunkban nem terem.

Hát mit mondjak? A kis asztalokon, a földre terített csomagolópapírokon, vagy a kosarakban hatalmas mennyiségű, nagyon szép ilyen árukat láttam. De gyönyörű volt a rengeteg zöldhagyma, saláta, zöldséggyökér, sárgarépa, karalábé, karfiol, zeller, uborka, paprika és paradicsom is. Így hát, amikor anyukám befejezte a saját eladást, bizony bőséges választék várta a gyümölcs-zöldség árusoknál.

És ez így ment az 1950-es évek minden időszakában. A földművesek termeltek és a fölösleget eladták. Ezek sorában ott voltak az olyan szemes termények, mint a búza, árpa, meg a morzsolt kukorica is. Személy szerint én semmit sem vettem észre abból, hogy a kötelező beszolgáltatás úgynevezett padlás-lesöprései valamiféle piaci áruhiánnyal jártak volna.

Itt említem meg, hogy 1958-ban, tizenhat évesen, amikor Budapestre, a Csepel Vas- és Fémművek csőgyárába kerültem üzemi villanyszerelést tanulni, mint vidéki lurkó, bizony igényeltem naponta a friss gyümölcsöt, amit rendszeresen megvettem a főváros sok-sok standjain, amelyek tele voltak jó minőségű árukkal.

Amikor a 60-as évek közepétől már alkalmi tudósítóként, később pedig főhivatású újságíróként dolgoztam a sajtó részére, s jártam az országot, bizony szinte mindegyik településen találtam piacot, ahol a tsz-ek tagjai, az állami gazdaságok dolgozói, az egyéni termelők, meg a kiskertek gazdái ajánlgatták a különböző, nagyon ízletes gyümölcsöket, zöldségféléiket. És elfogadhatóan olcsó áron, amellyel jól járt az eladó és a vevő is.

Ennek az ideális kínálati és vásárlási állapot kiterjedt világának vetett véget a nagyüzemi gazdaságok, valamint a felvásárló és értékesítő szervezetek rendszerváltozás utáni szétverése, s a félelmetes méretű munkanélküliség bekövetkezése, amelynek nyomán sokan abbahagyták a földművelési, termesztési munkát.

És itt átadom a szót **BÉLA** nevű olvasónknak, aki ekképpen foglalja össze a témakört érintő Veszprém megyei benyomásait:

— A **szocializmus** időszakának likvidálása után a helyi piacokon errefelé is egyre gyébrebb lett a gyümölcs-zöldség forgalom. Ennek oka, hogy a termelés feltételei (talajművelés, vetőmagbeszerzés, növényápolás) megdrágultak, ezzel arányosan pedig beszűkült a vevőkör is, a folyamatos szegényedés miatt. Bár a kárpótlási jegyek révén földhöz jutott új tulajdonosok a legelején jelentős mennyiségben természetek a gyümölcsöseikben és konyhakertészeikben, de e termékek árait hamarosan letörték az uniós tagságunkkal együtt járó, szinte korlátlan külföldi árubeözlések, emiatt azután már nem lett kifizetődő a nagyobb volumenű ilyen gazdálkodás.

A Heves megyében lakó **PISTA** bácsi így vélekedik:

— A rendszerváltozás előtt tele voltak a városi és vidéki piacok a szebbnél szebb gyümölcsökkel és zöldségekkel. Akiknek háztáji földjük volt, vagy nagyobb kertjük, azok legkiválóbb minőségű termékeit, amelyek már nem kellettek a családi szükséglet kielégítésére, vitték eladni. Számos településen alkalmilag felállított sátrakban árusították frissen szedett terméseiket a termelészövetkezetek és állami gazdaságok. Ma ezzel szemben már alig vannak piaci árushelyek, s a zöldséget, a gyümölcsöt döntően a külföldi érdekeltségű bevásárlóközpontok kínálják. Az áru zöme külföldi, s az egyik hitványabb értékű, mint a másik.

Az almatermesztéséről egykoron híres Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei **RÓZSIKA** és családtagjai is téveszben dolgoztak az 50-es évektől 80-as esztendő végéig. Akkor tájt állandó munkájuk és biztos megélhetésük volt. A számukra ma sem érthető rendszerbéli fordulat következményeként kényszervállalkozásba fogtak, tízhektárnyi almást művelve. Hamarosan rádöbbenek, teljességgel hiába való a fáradozásuk, mert annak ráfordítása több mint a bevétele. Zöldségfélével is foglalkoztak, de arra sem volt igazi vevő. A továbbiakat ezeket sorolja:

— A **proletárállam** idején szinte naponta jártunk piacozni, viszonylag olcsón adtam mindenfélét, de így is megérte. Majd jöttek a multi-kereskedések, ahonnan kiszorultak a magyar áruk. Helyükre az idegen földről valók kerültek. Én már kivágtam az almásom zömét, s a zöldségterületen is csak annyit termelek, amit idehaza elfogyasztunk. Sajnálkozva hallom azonban a kerttel egyáltalán nem rendelkező szomszédaimtól, ismerőseimtől, hogy bár csapni valóan rossz a külföldi gyümölcs és zöldség, mégis kénytelenek ezekkel beérni, mert az ilyen magyar áru alig kapható, s ha mégis, azt olyan borsos áron adják, hogy képtelen megvenni a kisjövedelmű család.

ELEK Komárom-Esztergom megyében dühöng e módon:

— Józan ésszel fel nem foghatom: az úgymond hivatásos kiskereskedő, miért a nagykereskedelmi központokból hozza a zömében külföldről származó eladni valóját? Ugyanis a településén és környékén vannak szép számban idős családok, amelyek kertjében lévő cseresznye-, meggy- és barackfa roskadozik a terméstől, ami lényegében kárba vész, hiszen a tulajdonosoknak nincs már erejük a szüretelésre. Ilyen esetben miért nem ajánlja fel e a kereskedő, hogy gondoskodik a gyümölcs leszedéséről, s az ár megfizetés után az üzletébe történő elszállításáról, illetve az ottani értékesítéséről? Vajon ezt a kényelmessége okán nem teszi meg?

LAJOS az aranyhomok szívében, Kecskeméten él hosszú évtizedek óta. A jó és rossz élményeit sorolja:

— A **szocialista** rendszer idején a gyümölcs-és zöldségtermelés egyik központja volt a szülővárosom, ahol az ebbéli árúk mennyisége talán több ezer tonnában volt csak mérhető. E megyeszékhelyen és körzetében mintegy féltucatnyi mezőgazdasági nagyüzem ontotta a sok-sok finom árút, amelyet jelentős mértékben növelt az itteni fóliasátras gazdák termése is, akik soraiban nemcsak a háztáji földdel rendelkező tsz-tagok, de az illetményföldben részesült pedagógusok is megtalálhatók voltak. A helyi központi nagypiac mindig gazdag kínálatú volt, de a városrészekben is állandóan működtek az alkalmi árusítóhelyek. Persze a kínálatból bőven jutott a város nagy múltú konzervgyárába, meg a hűtőházába és zöldségellátójába is feldolgozni való.

Az ebbéli bőségnek és kiváló minőségi színvonalnak akkor fellegzett be, amikor felszámolták a szövetkezeteket, az állami gazdaságokat, majd nyomukban összeomlott az egyéni termelők fóliás rendszere is. Amit követtek ugyan a privatizálások, ám a szétaprózott földek tulajdonosai már nem tudtak szervezett módon termelni, s eladni. Azután kezdett ránk zúdulni a külföldi árú, amely ma is uralja ezt a terepet. A város szép számú, de zömében idegen érdekeltségű áruházaiiban jórészt csak ilyen a kínálat.

És az árak? Hát azok itt is az eget verdesik. Felfoghatatlan számomra, hogy egyes cégek és kereskedők milyen szisztéma alapján kalkulálják az áraikat, s abban milyen mértékű az indokolt és tisztességes, meg az indokolatlan és tisztességtelen haszon? És azt sem értem, miért vannak és lehetnek hátrányosan megkülönböztetve a külváros lakói, akik ugyanazon gyümölcsöt-zöldséget esetenként akár 20-30 százalékkal is drágábban kapják meg az ottani üzletekben és kiskereskedőknél, mint az a városközponti árusítóhelyen beszerezhető?

PÉTER Hajdú-Bihar megyéből észrevételezi:

— Valaha dolgoztam a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben, ahol hozzászokhattam a példás rendhez, a precízen végzett munkához, amelynek a megfelelő egyéni javadalmazás volt az egyik kézen fogható következménye. De hát ott is megtörténtek a szerintem szükségtelen átalakítások, amelyek közepette a rendszerváltozás propagálói afféle szitokszóvá züllesztették a szövetkezés fogalmát, fontosságát. Ami komoly baj... Például azért, mert a jelenleg is mezőgazdasági termeléssel foglalkozók egy része már úgymond ódzkodik, hogy részt vegyen a közösségi szerveződésben. Itt vannak például a mostanában zászlót bontott Termelői és Értékesítő Szövetkezetek, amelyek némelyikénél a tagok csak szinte alattvalói szerepet töltenek be. Ebből adódóan a cég lényegében egy-személyi irányítású, így az odaérkező pénzek sem igen jutnak el hozzájuk, történetesen fejlesztési célra. Ha aktívabbak lennének az ilyen társadalmi szerepvállalások, például egyszerűbbé, zökkenő-mentesebbé válhatna a megtermelt gyümölcs és zöldség rendszeres szállítása a különféle településekre. Igaz, ennek akkor volna valójában értelme, ha plázák és kiskereskedők mindig igényelnék és el is fogadnák a magyar árút.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei **Harkainé** többgyermekes édesanyaként osztja meg velünk a benyomásait:

— Rendszeresen vásárolok és szinte mindig muszáj idegeskednem. Gyakran azért, mert a kínált gyümölcsnél és zöldségnél olvasom a jelzés, magyar, otthon azután mégis az derül ki, a rossz íze miatt és az elvárt zamata híján, hogy valójában külföldi. Sajnos mindezen átvágás már nem csak a nagy bevásárló-helyeken, de a magán-kiskereskedésekben is tapasztalható. Én úgy gondolom, nem hatékony a tavaly elindított „Nemzeti fogyasztói termékkosár” program, amely a magyar árú kritériumaként határozza meg, hogy az érintett növényt hazánkban kell megtermelni, betakarítani és csomagolni. És e dolog se praktikus, ugyanis az ilyesféle adatokhoz valamiféle hitelesítés is szükséges, amit a vevőnek joga lenne aprólékosan átnézni, melyre jelenleg nincs

sem technikai lehetősége, sem ideje. Amit vásárláskor mostanság láthat az ember, csak egy szó, hogy „magyar”, amire olykor még nemzeti színű szalaggal is felhívják a figyelmet. Pedig mindez az esetek nem kis részében, alig lehet több, közönséges hazugságnál. Meggyőződésem, kívánatos lenne, hogy a nagyobb és kisebb üzletekben egyaránt jól láthatóan kifüggeszék a gyümölcs- és zöldségáruk mellett a megfelelően azonosítható származási helyet, egyidejűleg pedig szigorú ellenőrzés alá vonnák és büntetnék a megtévesztő tájékoztatáson tetten ért eladókat.

Baranyában **Hódossy**-éktől kapunk figyelmet érdemlő közléseket:

— Való igaz, mostanában már mind sűrűbben sújtanak minket a természeti csapások, ezek sorában a fagykarak, a jégverések, a heves szélviharok, de arra is rá kellett jönnünk, hogy egyes kereskedők mindezen időjárási eseteket szinte rutinszerűen használják fel az áremeléseik indokolásához. Az egyik alkalommal utána néztünk, igaz-e, amit az eladó mondott, hogy a gyümölcs-ültetvényének zöme tönkrement, ezért kevés az árúja, s kénytelen drágábban adni. A helyszínen járva döbrentünk rá, szinte érintetlenek voltak a fái. A helyzet világos volt: számára kapóra jött a térségbeli zivatar, hogy arra hivatkozással növelje az árait, s ezáltal többet zsebeljen be.

Csongrád megyei **tanyákon** lakó emberektől tudjuk meg a következőket:

— Ha újra élesztenék állami közreműködéssel a gyümölcs- és zöldségfelvásárlást, országos méretekben, bizonyára sok ezer mázsányi termés kerülhetne a falvak, városok piacaira a tanyai térségekből is. E nélkül ezek az értékek jelenleg is veszendőbe mennek.

Géza Pest megyéből tovább folytatja a kínálati szűkösség megoldásának további alternatívájával:

— Szép számú az olyan település, amelynek utcáiban gyümölcsfák ékeskednek. Termésük jó része pedig a földön hever, mert sem az ott lakók, sem az arra járók nem merik legálisan leszedni a közterületi cseresznyét, meggyet, szilvát stb. Vajon a helyi önkormányzat a közmunkásaival miért nem végeztet arrafelé szüretelést, hogy a leszedett termés a helyi üzletekben, illetve piacon legyen értékesíthető, vagy a gyermek- és szociális intézményekbe kerüljön ingyenesen az áru, esetleg azt a rászoruló családok kaphatnák meg juttatásként?

Budapesti kerttulajdonos, volt szövetkezeti növénytermesztési ágazatvezető világosan megfogalmazza az ügybeli járható egyik út lényegét:

— Alapul véve a tényt, hogy a világ legkiválóbb termőképességű területeinek három százalékában tartják nyilván a magyar földeket is, azok gyümölcs- és zöldségterméseiről központi tervező és szervezőmunkával lehet csak felelősségteljesen gondoskodni. Hogy e feladatok a legeredményesebben kerülhessenek megvalósításra, elengedhetetlen újból létrehozni a termelő és felvásárló közösségeket, szövetkezeti, meg állami irányítási formában. Ami lehetőséget adhat nemcsak a legkorszerűbb termesztési technika és technológia alkalmazására, meg új gyümölcs-ültetvények és zöldségkertészetek létesítésére, de segítheti a kistermelői árutermesztést is. Ezen ágazatban talán 10 ezrek találhatnának újra munkát ország szerte.

Köztudott, a központi irányítású **kollektív mezőgazdaságunk** a 80-as években már a világ élvonalába tartozott, amit bizonyít, hogy volt olyan időszak, amikor az egy lakosra jutó búzatermelésben Kanada, hústermelésben Dánia, tyúktojástermelésben pedig Hollandia után következünk. Meg a gyümölcsünk és zöldségeink is keresettek voltak Európa szerte és azon túl is. Az ismert költői megfogalmazást egy kissé módosítva ezt írhatom végül: e régi dicsőségünk most se késlekedjen az uniós homályban...

*

Nos, az iménti olvasói vélemények, ötletek mindenképpen megfontolást érdemelnek! De ama termelői felvetések is, miszerint elejét kell venni annak, hogy a magyar gyümölcs és zöldség csak afféle kiegészítő szerepet kaphasson a hazai ellátásban!

Többek indítványa:

Írja elő **kormányrendelet**, hogy a nagy üzletláncokban és a kis boltokban egyaránt a **szezonálisan kínált gyümölcsök, zöldségfélék legalább felének magyarországi származási helyűnek kell lennie**, amit a hatóságok gyakran és szűrőpróba-szerűen ellenőrizzenek, megfelelő szankciók alkalmazása mellett!

Hogy a túlzottan nagy haszonkulcsú, tehát féktelen, a harácsolást, vagy a kapzsiságot sejtető áremelések ne következzenek be, indokolt esetenként az **árstop életbe léptetése a gyümölcs- és zöldségfronton**, amelynek betartását szintén hatóságilag kell kontrollálni, szankció alkalmazása mellett!

A gyümölcs és zöldség megfelelő minőségének és élelmiszerbiztonságának teljes garantálása érdekében kezdeményezzen a szaktárca tárgyalásokat Brüsszelben arról, hogy az **élelmiszer kerüljön ki az áruk szabad áramlását kimondó uniós elv hatálya alól!** Vagyis a termékkör kapjon ugyanolyan minősítést, mint fegyver és a gyógyszer, amelyek a különleges kategóriába tartozóan ma sem szállíthatók az országhatárok figyelembe vétele nélkül.

E cikkünkkel felkerestük az ügyben érintett **vidékfejlesztési minisztert**, az **országgyűlési mezőgazdasági bizottság elnökét**, valamint a **Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács vezetőjét**, kérve a válaszukat, amelyek lényegét természetesen közreadjuk a **FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG Sajtóposta** rovatának elektronikus oldalain!

2012. június 30.

Velkei Árpád

INFORMÁLJA, KÉRDEZZE, OLVASSA

a **rendszerváltozás veszteseinek** készülő

VILÁGHÁLÓS NÉPÚJSÁGUNKAT,

a

FÜGGETLEN

MAGYARORSZÁG-ot!

Internetes cím: www.fuggetlenmagyarorszag.hu

E-mail cím: fuggetlenmagyarorszag@fuggetlenmagyarorszag.hu

Levélcím: **6000 Kecskemét, Tinódi u. 6. B/IV/26.**
